СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 75. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 3-го квітня 1941. | No. 75. Jersey City, N. J., Thursday, April 3, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СТРАЙК У ФАБРИЦІ ФОРДА

ДІРБОРН (Мішіґен). — В одній з фабрик Форда, „Ривер Руж Плент", вибух нагло страйк робітників, зорганізованих в КПО. Яких сім до вісім тисяч робітників припинило відразу працю. Опісля перестало внаслідок страйку працю коло 20,000 осіб. Як заявив голова страйкуючої юнії, Томас, страйк був згори заряджений. Але дехто є думки, що страйк вибух сам, стихійно. Представники Форда говорять, що страйк вибух внаслідок того, що заряд фабрики викинув з праці вісьмох робітників, яких він недавно знов приняв на працю, а які відразу почали в фабриці галабурди і не хотіли виконувати тої роботи, яку їм давали формани. На місце страйку прибув губернатор стейту Мішіґен, Вен Ваґонер, а також посадник Карей. Вони відразу покликали на наради представників обох сторін, щоб страйк полагодити. Форд заявив, що він ніколи не зачне переговорів, як довго в його фабриці знаходяться страйкарі, які насильно захопили фабрику, та не дають нікому там працювати. Представники юнії говорять, що причиною страйку є те, що Форд хотів унеможливити комітет зажалень, який за його і юнійною згодою був установлений недавно в його фабриці.

ФАБРИКА АЛІС-ЧАЛМЕРС ТАКИ НЕ ПРАЦЮЄ.

МИЛВОКІ. — Страйкуючі в Фабриці Аліс-Чалмерс почали знов робити галабурди, підчас яких покалічено 32 осіб. Положення на стільки загострилось, що зо страйкарами не могли собі дати ради власти безпеки. Губернатор Гайл вислав телеграму до Рузвелта, в якій говорить, що місцеві поліційні власти не можуть собі дати ради з розрухами, тому треба федеральної помочі. Водночас він зателефонував до мілітарної команди в Шікаго, щоб прислано туди військо з Форту Шерідан. Внаслідок цих розрухів згадана фабрика таки мусіла замкнути свої брами, хоч від департаменту мілін дістала була приказ розпочати роботу.

НАДІЯ НА ЗАМИРЕННЯ ВУГЛЯНОГО СТРАЙКУ.

НЮ ЙОРК. — Федеральний представник Стілмен, який був посередником між страйкуючими вуглекопами і властниками копалень вугля, заявив, що переговори дотепер дали певні успіхи. Усунено чимало перешкод, а залишились ще такі перешкоди, які при добрій волі можна усунути. Він висказав думку, що до 48 годин страйк вуглекопів буде полагоджений. Тимчасом страйкарі поводились досить спокійно. Тертя вибухло лиш в „крівавім" повіті Гарлян, стейту Кентоки, в якім страйки вуглекопів все прибирали криваві форми.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ СТРАЙКОВИХ ОБМЕЖЕНЬ.

ВАШИНҐТОН. — Хоч президент Рузвелт нераз закликав робітників, щоб в нинішні часи здержувались від страйків, бо треба поспішно виконувати кампанію зброєння, то проте він є також проти того гострого законодавства, яке плянують під теперішню хвилю конгресмени. Він заявив, що заки впроваджувати такі гострі міри треба дати нагоду, якслід вивязатись зо своїх завдань тим розємчим судам, які недавно поназначувано.

ОБТИНКА НЮЙОРСЬКОГО БУДЖЕТУ.

НЮ ЙОРК. — Цілий буджет міста Ню Йорку на черговий фіскальний рік виносить 573 міліони долярів. Посадник Ля Ґвардія обтяв ці містові видатки на сім міліонів долярів, бо каса міста не знаходиться в дуже блискучім стані, а посадник не хотів на цей рік підносити податків. Проте Ля Ґвардія заявив, що цей буджет вистарчить лиш на той випадок, що буде мир. Колиб Америка вступила до війни, видатки відразу підскочуть. Одні департаменти треба буде вкорочувати, а інші, як ось пожарничий, поліційний й інші, треба буде багато поширити.

АВІЯЦІЙНИЙ ДОГОВІР З МЕКСИКОМ.

ВАШИНҐТОН. — Американський і мексиканський уряди згодились на це, що їхні літаки зможуть взаємно зупинятись на їхніх летунських майданах. Себто, мексиканські літаки можуть зупинятись на американських, а американські на мексиканських. Але зупинка не може бути довша, як 24 години. Ця умова має стратегічне значіння.

БРИТІЙСЬКІ ДІВЧАТА В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК. — До Ню Йорку прибуло 20 модель-дівчат з Лондону. Вони були веселі, не звертаючи уваги на воєнні нервові часи, які їм приходилось переживати в Англії. Вони захоплювалися достатками в Америці і говорили, що тут в ресторанах до одного обіду люди дістають стільки масла, що в Англії на цілий тиждень.

НЕ БУДЕ ЦЕНЗУРИ.

ВАШИНҐТОН. — Голова бюра державних новин Мелет, перед конгресовим комітетом заявив, що американський уряд не задумує накладати на американську пресу цензури. Лиш підчас війни буде мала цензура на такі новини, які мають виключно військовий характер, казав він.

АМЕРИКА ВІДКИДАЄ ПРОТЕСТ ДЕРЖАВ „ОСІ"

Секретар стейту Кордел Гол на пресовій конференції заявив, що протест держав „осі", звернений проти конфіскати їхніх кораблів, є цілковито безосновний. Тому той протест буде відкинений. Кожна держава має повне право зберігати своє добро. А залоги сконфіскованих кораблів пробували ушкодити ті кораблі до тої міри, що вони булиб затарасували американські порти. Факт, що в багатьох випадках корабельні залоги попідпалювали кораблі, чи поважно ушкодили їх, є наявним доказом, що поступовання Америки було вповні слушним. Також факт, що залоги разом з їхнім командним складом передано в руки агентів федерального бюра розшуків є доказом, що ця справа є цілковито з леґального боку уґрунтована і вона піде перед судові власти. Всі ті корабельні старшини і моряки, які давали приказ нищити в портах кораблі, або самі їх пищили, будуть судовою дорогою покарані. За їхні провини їм грозить кара до 20 літ тюрми і $10,000 кари.

ЗАТІСНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЛЬОКАДИ

Американський уряд чимраз більше затісняє бльокаду довкола Німеччини, Італії і Японії. Робить він те в тіснім порозумінні з Англією. Економічні представники обох країв виробили точний плян тісної співпраці в тім напрямку. Головну увагу звернено на Совети, які через Владивосток і Сибір перевозять багато продуктів для Німеччини. Англійський уряд вже давно домагався від Америки дозволу створити на Карибійськім морі британську базу, звідки ділялиб воєнні кораблі на Тихім океані і контролювалиб всі торговельні кораблі, які ідуть на Далекий Схід. Але Америка отягалась з тим, бо хотіла довідатись про думку інших американських країв. Тепер справи налаштовані так, що така бльокада буде вкоротці переведена в життя. Також американський уряд не буде відтепер натискати на Англію, щоб та дозволяла довіз харчів до Франції. бо в руки уряду попали докази, що більша половина, до 80%, харчевих продуктів, які йдуть звідси до Франції, попадають в руки німців.

МЕКСИКО ТАКОЖ СХОПИЛО КОРАБЛІ ДЕРЖАВ „ОСІ"

Мексиканський уряд зробив те саме, що американський і арештував 12 кораблів належачих до держав „осі", які знаходились в мексиканських портах. Подібне зробили інші полудньово-американські краї, як Перу, Венезуеля, Еквадор. В деяких випадках залоги запалювали кораблі, або їх затопили.

ЦІЛА ІТАЛІЙСЬКА КОЛЬОНІЯ, ЕРІТРЕЯ, В РУКАХ БРИТІЙЦІВ

Асмара, столиця Ерітреї, італійської кольонії в Африці, нагло піддалася під напором британських сил, а це означає, що ціла провінція є вже для Італії втрачена. Як виходить, британці застосовують в Африці блискавичну бойову тактику, яка дає знамениті результати. Британські частини перейшли простір, довгий на 30 миль, за оден день, перекидаючи таким чином несподівано свої сили з Керен під Асмару.. Втрата Асмари має велике стратегічне значіння, бо через те місто переходить головна комунікаційна лінія, що лучить Аддіс Абабу, столицю Етіопії, з пристанню Масава, звідки довозиться живність. Також втратили італійці залізничий шлях, що іде з Джібуті, бо він перерваний. Тепер не знати, де це зможуть італійці ставити якийсь опір. Зпід Керен і Асмари вивтікало дещо італійського війська, може й до 50,000, яке готово зреорганізувати себе під Адовою.

ПЕРЕМОГА ПРИ СПІВПРАЦІ ФЛЬОТИ З ЛІТАКАМИ

Ще далі не знати, чи італійці не потерпіли ще більші втрати на Йонськім морі біля Греції, минулої пятниці, де то італійська фльота дала себе втягнути в засідку, щоби бути цілком розтороценою. Британські звідомлення пояснюють, що це вдалося осягнути тільки завдяки дуже вмілій стратеґії й тісній співпраці фльоти з літаками. Бомбардування з літаків спинило втечу італійських кораблів, а це використали британські панцирники і добивали італійські кораблі з далекосяглих гармат. Це сталося перший раз в історії, що можна було завдати ворогови величезні втрати, не понісши зо свого боку ніякої шкоди.

ВИПРОБУВАЛИ НОВІ БОМБИ

Британські летуни бомбардуючи німецьку морську базу в Емден, вибробували перший раз новий рід бомб. Виявилось, що вони завдають величезну шкоду і розривають місце, на яке попадуть в странний спосіб, викидаючи землю і предмети в повітря до небувалих досі висот. В подібний спосіб бомбардовано ще пристань Бремен, Бремергафен і Ольденбурґ в Німеччині, Ротердам в Голяндії й Брест у Франції.

ІНТЕРНУЮТЬ ІТАЛІЙЦІВ.—На італійському кораблі „Бельведере", що стояв на ріці Делавер коло Кемдена, Ню Джерзі, усунено італійський прапор і замінено його американським, а залогу корабля забрано на Еліс Айленд.

ВІЙНА НІМЕЧЧИНИ З ЮГОСЛАВІЄЮ МАЙЖЕ НЕМИНУЧА, КАЖУТЬ У БЕРЛІНІ

БЕРЛІН. — З того, що американський кореспондент Брукс Пітерс, дізнався від німецьких дипльоматів, виходить, що напруження між Югославією і Німеччиною дійшло до такої висоти, що тільки якесь чудо може спинити вибух війни між ними. Що так є, можна вносити теж і з тої пропаґанди, яка виходить з німецького радія, яке розголошує раз-у-раз нові вісти про страшні знущання сербів над німцями, про палення німецьких сіл, вбивства і т. п. Вправді югославський уряд тому всьому перечить і відповідає на ту проти-сербську пропаґанду дуже спокійно й річево, але це не має ніякого впливу на політику німецького уряду. Згаданий кореспондент заявляє, що йому сказано, що націсти не знають компромісів. Що означає, що вони вимагатимуть від Югославії цілковитої здачі, або підуть проти неї війною.

Неправда про Ідена.

Німецька преса подала ще великими буквами на перших сторонах газет, що британський міністер заграничних справ Антоні Іден, є в Білгороді і веде наради з югославським урядом. А це, заявляють урядові націстичні чинники, є нарушенням того, до чого зобовязалась Югославія своєю приналежністю до Потрійного Союзу. Це все оголошується, не зважаючи на урядові югославські спростовання, що це все брехня, та що Ідена зовсім не було в Білгороді.

ІТАЛІЯ ПРОБУЄ ПОСЕРЕДНИЧИТИ.

БІЛГОРОД. — В Югославії відчувають, що з відкликом німецького посла з Білгороду, положення стало таке, що війна за плечима. Є ще надія, що може що поможе посередництво Мусолінія. А надіються тому, що Італія сама заінтересована в тому, щоб не було війни між Югославією і Німеччиною, бо на випадок війни, вона буде відразу зліквідована в Альбанії під спільним напором югославських і грецьких військ, а її пристань Дураццо опиниться в руках Югославії. Крім того Італія дістава з Югославії у великій скількости хліборобські продукти, що є для неї дуже важне. Та ситуація така, що хоч заважують такі поважні арґументи, щоб не було війни між Югославією і Німеччиною, мало хто має якусь надію, щоб конфлікт міг бути полагоджений мирним способом. Хочби тому, що Німеччина перекидує на границі Югославії великі маси війська, з чого можна теж вносити, що вона таки не була приготована на такий зворот в її політичних обрахунках. Тому і відкликала посла фон Герена, а на його місце призначила фон Гаселя. Це тому, що фон Герен мабуть мильно інформував німецький уряд про ситуацію в Югославії.

ЮГОСЛАВІЯ, ТУРЕЧЧИНА Д СССР.

БІЛГОРОД. — Говорять, що може бути в скорому часі проголошений свого роду договір між Югославією, Туреччиною і Советами.

ХОРВАТИ МАТИМУТЬ ЧОТИРЬОХ МІНІСТРІВ.

БІЛГОРОД. — Югославський уряд пробує поставити оден фронт з усіх партій і фракцій. І виходить, що це йому вдається. Найбільше зискають на тім хорвати. Вони матимуть в новім коаліційнім міністерстві чотирьох міністрів. Також уряд признав пенсії бувшому премієрови Цветковичови і бувшому міністрови заграничних справ Марковічови, що то підписали приступлення Югославії до Потрійного Союзу. Тим останнім актом хоче уряд примирити дещо прихильників згаданих міністрів, а також вдоволити до певної міри Німеччину, що бере тих міністрів постійно в оборону.

МОБІЛІЗАЦІЯ У ПОВНОМУ ХОДІ.

БІЛГОРОД. — Кореспондент часопису „Ню Йорк Таймс" подає з Югославії, що куди не повернутись, всюди видно радісні обличчя селян, що громадами зголошуються до армії та кричать „Долів з Гітлером!" Всюди відчувається, що бракує услуги, в готелях, каварнях, ресторанах, склепах. Все пішло до війська. Технічно може Югославія виставити півтретя міліона війська, але, пише кореспондент, можна певно сказати, що таки поставить армію з 1,800,000 вояків.

МОСКВА НЕ ҐРАТУЛЮВАЛА.

МОСКВА. — Д. Заславський пише в советській „Правді", що це була брехня, що хтось подав, що Совети вислали Югославії ґратуляційну телеграму. Але при тому додав, що нарід Югославії поводився завжди так по геройськи, що не булоб нічого дивного, якби йому хто складав з того приводу ґратуляції. Та коли іде про советський уряд, пише Заславський, то він або забув це зробити, або не подумав, що таке вартувалоб зробити.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел: „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ВЕЛИЧ НА ГЛИНЯНИХ НОГАХ

Югославія не є одиноким головним болем Гітлера. Другим, і то відай багато гіршим є Італія. З цею останньою діються нині річи, які будуть певно мати далеко йдучі наслідки для великої війни в світі.

Приступлення Італії до війни було для світа великою несподіванкою, а для Гітлера великою перемогою. Сталася ця подія в хвилі, коли справа виглядала для аліянтів справді дуже чорно, коли здавалося, що вони находяться перед остаточним розгромом. Власне приступлення Мусолінія до війни вважалося ще одним доказом, що війна наближається до кінця. Світ знав, що Мусоліні лишень до такої участи здібний. І йому вже давали стільки признання, що він певно про це знає, як стоїть справа з війною. Адже в Італії всюди розліплені вивіски: „Дуче все має слушність". Може він справді непомильний?

По приступленні Мусолінія до війни показалося дуже скоро, що війні до кінця ще далеко. Перечислився отже дуче, що йому прийдеться лише машерувати в тріюмфальнім поході й брати участь у розділі воєнної добичі. Йому прийшлося ще воювати, важко. І, як тепер показується, ця війна, що мала закінчитися скорим тріюмфом і ситою добичею, довела Італію до просто катастрофальних утрат.

Ще до захоплення влади фашистами уряд Італії розбудовував в Африці кольонії. Мусоліні продовжував цю політику, додавши до неї амбіцію створити довкола Середземного моря цілу імперію. Коли він загарбав наперед Етіопію, а потім Альбанію, здавалося, що справді вже положено тверді основи під нову імперію. Для потреб імперії розбудовано великими коштами для цеї бідної країни велитенську фльоту й Мусоліні робив спеціяльні заходи, щоби розбудити в італійськім народі гордощі на неї.

У рік по приступленні Італії до війни по стороні Гітлера Мусоліні розстратив не лише все те, що він самий здобув, але й велику частину надбань своїх попередників. Кампанія в Альбанії скомпромітувала боездатність італійської армії, бо противником добре змеханізованих італійських відділів були зле узброєні й старомодні грецькі війська. Кампанія в Африці закінчилася утратою не лише здобутків Італії за фашистівського уряду, але й малощо не всіх добутків ліберальних урядів. Загинула там головна сила італійської армії так само, як в Альбанії загинула її добра слава. Останніми днями до того розбито в третє вже італійську фльоту, без якої Італія не лише не може втримати своєї імперії, але й не може обороняти своїх довгих берегів перед якоюнебудь морською потугою.

Словом, Італія нині це заломана країна. Врятувати її може хіба той Ґітлер, котрому Мусоліні мав помагати приступленням до війни. Чи захоче він рятувати, а як захоче, то за яку ціну, покаже найближча будучність. Та навіть як захоче й зможе врятувати, не зможе він уже привернути Італії ні сили, ні навіть репутації сили.

Д-Р В. СТАРОСОЛЬСЬКИЙ У КАЗАКСТАНІ, ПРОФ. РОМЕР У ЛЬВОВІ

(Кого з „визволеної від польських панів" Західньої України вивозять до Казакстану чесати верблюдів, а кому кажуть вчити на університеті ім. Франка у Львові українську молодь?).

Скільки то разів платні оборонці „демократичного" Совєтського Союзу в Америці не писали при поміч радянського уряду українській культурі. Скільки то не завдавали собі вони труду, щоб туманити далеких від рідної землі українських людей, що там справді наступило якесь визволення, а не є така сама неволя та нищення української культури та українських людей, як за Польщі. А яка є правда, пізнаємо от хочби з таких двох фактів, що взяті з американської комуністичної преси.

Першою жертвою большевицького терору в Галичині впали саме українські культурні робітники. І то, немов на іронію, саме ті, вже дуже нечислені, що визнавали правовірну соціялістичну доктрину Карла Маркса. Ми вже чули про вивезення загально шанованого українського вченого та адвоката, оборонця українців в десятках політичних процесів перед польськими судами — д-ра Володимира Старосольського. Про нього дійшла відомість зі Львова, що вивезений до пустинного Казакстану в Азії, де той вчений приневолений на колгоспах чесати верблюди.

Правда, нюйорський орган Сталіна, писаний українським письмом, іронізує собі з того. Мовляв, д-р Старосольський є в Ярославі! Очевидно, що він добре знає, що в Ярославі є д-р Юрій Старосольський, син нещасної большевицької жертви. Син не був в соціялістичних рядах. Менше вірив „товаришам" як його батько. Він теж живе під обухом, а проте таки працює для свого народу хоч на культурному полі.

Українсько - американське громадянство мало знає, хто є д-р Володимир Старосольський. З професії знаменитий український правник та вчений, спеціяліст в науці соціольоґії. Людина високої інтеліґенції та рідкої, серед українських людей характерности та культури. Не диво проте, що був загально у Львові люблений та шанований всіми без ріжниці політичних переконань, включно з націоналістами. Д-р Володимир Старосольський ціле своє життя був соціялістом та все мріяв про створення робітникам раю при допомозі соціялістичної доктрини. Хоч соціялізм став останніми роками в краю рідкістю, д-р Старосольський залишився при своїх переконаннях.

В часі визвольної боротьби один із перших вступив до Українських Січових Стрільців, в часі боїв за Львів дістався до польського полону. З табору полонених виїздить за кордон, де стає одним із організаторів та найкращих професорів Українського Університету в Празі. По кількох роках вертає до краю, береться знов за свою адвокатську працю та рівночасно як дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка ніколи не зриває з наукою. Написав кілька цінних наукових праць. У Львові стає одним із найкращих оборонців нашої революційної молоді перед польськими судами та приятелем університетських студентів, бо д-р Старосольський був вродженим професором з Божої Ласки.

Прийшли зі сходу червоні „визволителі України" від польських панів і соціяліст д-р Володимир Старосольський опинився не на львівськім університеті ім. Франка, тільки на засланні в Азії, чесати завошивлених верблюдів. Чому спитаєте? Тільки тому, що характерний українець.

Але й другий образець. Кілька днів тому з цілим цинізмом нюйорський орган Сталіна приніс таку вістку: на львівськім університеті для української радянської науки, як доказ большевицької толеранції, працює польський професор Ромер.

Ми були і є того погляду, щоб вчених всіх національностей щадити. Тому не можна мати нічого проти того, щоби й вчений поляк найшов пристановище на українськім університеті. Це ясне. Але проф. Ромер це інша фіґура, коли возьмемо під увагу його заслуги для „Всходнєй Малопольскі".

Проф. Ромер то не соціяліст, ні не комуніст, ні навіть не вбогий науковий дослідник, це міліонер, що на мапах доробився в Польщі грубих грошей. Та це не булоб наше діло, колиб він не був ходячим усібленням ненависти до всього, що українське. Його ненависть до українства не була тільки чуттєва, цеж був учений, що з докладністю наукового робітника укладав всі польські державні пляни на винищення українства в Галичині, а зокрема на винищення українського селянина й робітника та пущення їх з жебрацькими торбами.

Він був автором плянів спольщення Галичини; насамперед Поділля, потім поясу, що лучив Поділля з львівським польським островом, щоби скольонізувавши той пояс від Львова до Збруча польськими кольоністами, розділити Галичину вже на українські острови. Він був головним пропаґатором того, щоби ані одного акра землі не продати українському селянинови. Йому дотеперішнього нищення українців було замало. Всі польські орґанізації, навіть найбільше шовіністичні, по його думці працювали ще заповільно.

Прийшла проба варшавського уряду зробити з українцями якесь перемиря, так звану „нормалізацію". Мав дістати хвилину віддиху український селянин та робітник, щоб його не викидали з його землі, робітника з варстату праці.

Тоді не хто другий, а проф. Ромер зриває буревій польського шовінізму у Східній Галичині. Пише книжку, де фальшованими датами виказує, що український селянин, не зважаючи на 15 літ польської кольонізації, збільшив свою скількість землі на біля пів міліона акрів, що український селянин відкуплює землі від польського кольоніста, правда за почвірну і пятикратну ціну, але відкуплює. Ратуйте, корчиться стан польського посідання в Галичині! Ось такий крик підняв тоді про. Ромер.

Далі, проф. Ромер, а не хто другий, орґанізує на терені Галичини всі польські орґанізації, від ксьондзівських починаючи, на соціялістичних кінчаючи, з одним кличем: **ані пяди землі в українські руки;** до помочи стає йому військо, поліція. Проф. Ромер був творцем так званого „Комітету Порозумевавчего Орґанізацій Польскіх Малопольскі Сходнєй" з ґенералом львівського корпусу Карашевич-Токажевським на чолі.

Ось таким чином, замісць злагіднення і нормалізації в останніх трьох роках перед розпадом Польщі, проти українського зубожілого населення, під духовим проводом проф. Ромера стало муром все польське громадянство, звернувшись проти всього, що українське, а в першу чергу — проти українського селянина та робітника.

„Комітет Порозумевавчи" став з усіх сил натискати на варшавський центральний уряд. І тут знову по посольських клюбах Варшави, серед найбільш впливових кол, дає проф. Ромер відчити, алярмує „гайдамацькою" небезпекою більше умірковaних варшавяків і то не без успіху. Филя шовінізму опанувала вкінці весь польський уряд, польський сойм. Появляються закони, які не тільки унеможливляють українському селянинови купити грядку землі на парцеляції дідичівських ґрунтів, в цілій Західній Україні, але у великій її частині навіть один наш мужик не міг продати свого власного поля другому мужикови української національности. Хочеш грядку землі, ставай поляком, міняй метрику на латинське, разом з жінкою та дітьми.

Вкінці львівський „Комітет Порозумевавчи" зачинає чистити державні, мійські та самоуправні підприємства з решти найгірше платних українських робітників. Кілька самовбивств, викинених або перенесених на захід українських людей значили працю духового посіву проф. Ромера. Закінчилася чистка в тих установах, прийшла черга на приватні польські, а навіть жидівські підприємства, щоби з роботи викидати українця, що не змінить обряду, не зрадить свого народу. Хто з людських мотивів, або навіть з чисто річевих причин опирався, бо українці всюди знані як добрі робітники, того Комітет Порозумевавчи пятнував як зрадника „спшедавчика польскосці". На жидів державні чинники находили інші способи натиску.

Це останнє затискання петлі на щиї українського селянина та робітника не докінчилося, бо Польща сама попала в біду. Знову Західню Україну так „визволили" радянські брати, що український вчений, який ціле життя тільки і мріяв про це, щоби принести добробут українському селянинови та робітникови, пішов чесати верблюдів, а той, що томуж робітникови та селянинови затискав петлю на шию, вчить українську молодь та працює для так званої „української радянської науки" на університеті ім. Франка у Львові.

Що за кпиня з українських людей? Чомуж, спитаєте? Звідки та ласка для проф Ромера? А тому, що проф. Ромер ціле своє життя був серед польського громадянства москвофілом, ширив потребу співпраці Москви та Польщі коштом винищення українського народу. Тому і від московського окупанта Західньої України дістав заслужену нагороду. Давніше нищив проф. Ромер український нарід зі своїми „зьомками", а тепер продовжує те саме з москалями - окупантами, тільки, очевидно, наслідком змінених обставин — на інший лад.

НЕ БУДЕ ВОРОТТЯ ДО МИНУЛОГО

Нацисти і большевики твердять, що великі демократії ведуть війну за те, щоб задержати капіталістичний устрій, та що вони заваляться під тягаром своєї капіталістичної фінансової системи. Очевидно, пише П. М. Ричардс в „Сетордей Найт", що це є націстівська пропаганда. Але правда в тому тільки та, що демократіям прийдеться витримати величезні фінансові тягарі. Вони вже тепер великі, але будуть далеко вищі. Ґілберт К. Лейтон, фінансовий знавець, пише з Лондону, що Британія видає тепер на війну 4½ біліонів фунтів стерлінґів річно, та що вона знає, що видаватиме значно більше. А далі, що видатки на фіскальний рік 1940—1941 перевищатимуть приходи приблизно на півтреття міліонів фунтів стерлінґів. Це є велика сума навіть у теперішніх часах.

Дневникарська пресова служба Гвейлі - Ітон у Вашингтоні подає, що британські й американські видатки будуть небаром виносити разом 80 до 90 міліонів долярів денно або один біліон долярів кожних десять або 12 днів.

Щодо Канади, то вона видає 2½ міліона долярів денно на свої воєнні змагання, пише Ричардс, у фіскальнім році, що кінчиться 31. березня 1941 р. Відповідно до теперішніх обчислень буде видавати в фіскальнім 1941/42 р. майже 4 міліони долярів денно. Дійсні розходи будуть правдоподібно вищі ніж нижчі. Хоч є це дійсно дуже велика сума для держави, що мала при кінці листопада м. р. 8.9 біліона долярів довгу, то одначе стоїть вона ще дуже далеко від воєнних видатків Британії.

Щодо націстівської пропаганди, каже Ричардс, то їй відповідає дуже добре Мек-Милен, голова „Ради воєнних вимог", що каже таке:

„Ми повинні здати собі справу з того, що старий лад минувся і що нові обставини вже наступили. Ніхто не є вже власником своєї реальности, або свого заняття. Усе є віддане на службу державі. Робітники повинні знати про це, що вони не можуть задержати або збільшити свої заробітки, як не буде збільшеної продукції. Те саме відноситься до власника реальности і капіталіста. Тепер не може бути такої річи як охорона якоїсь місцевости, якоїсь провінції, якоїсь кляси перед наслідками цеї війни, навіть якщоб аліянти віднесли скору і повну перемогу".

Це каже Ричардс, є відповідь Гітлерови на його твердження, що демократії програють війну через заломання капіталістичних фінансових систем. Принципи капіталізму будуть змодифіковані. Їх уже модифікується, щоб відповідали вимогам війни. Для цеї цілі капіталісти як і робітники роблять уступки, які конечні. От бачимо, що Британія проголосила, що уряд переймає на себе певне число невоєнних індустрій, а також бере в свої руки обсаду занять у фабриках, виеквіпування, управу і постачання робітників, потрібних до праці при воєнній продукції. Та по війні уряд буде старатися привернути назад до давного стану торговлю і промисл.

Якщо населення демократій добровільно віддає свої всі ресурси на ось ту боротьбу, то воно, каже Ричардс, мусить виграти війну, вже тому, що має далеко більше середників ніж ворог. Тоталітаризм Гітлера, каже Ричардс, опирається на конфіскаті і поневоленню. Проти нього демократії мусять протиставити свій тоталітаризм, опертий на добровільній сто відсотковій співпраці й ідеалі будучої свободи. Найважнішим чинником, що відіграє рішальну ролю в війні — є мораль.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ЧИЯ ДИТИНА?

(4)

— Я ще нікому не сказала цього, що тепер ви всилували мене виявити. Моя донька Юлька була далеко відси, у моєї сестри. Тому шість неділь приїхала до мене, щоби скрити свою... ганьбу. То її дитина. Щоби ратувати добре імя моєї доньки, я збрехала вам, що дитину знайшла і хочу взяти за свою. Тепер, гадаю, моя сусідка сама скаже, що то не її дитина.

Камлаїха стала дитині ліпше призиратися. зареготала голосно і каже:

— Вона безлично бреше, пане комісар! То таки моя дитина і я її не лишу у неї!

Обі баби розкричалися, ще й дитина зачала дертися. Цей крик викликав з сусіднього бюра самого старосту.

— Тяжка справа! — каже до нього комісар і розповів про цілий спір.

— Я гадаю, — сказав староста, — що чужою дитиною жадна мама не компромітувала би своєї доньки. Дитина мабуть справді внучка Кащакової. Не нам рішати цей спір. Тепер дитина в посіданню Кащакової. Нехай так лишиться аж до рішення суду.

Звернувшися до Камлаїхи, староста сказав:

— Як гадаєте, що дитина справді ваша, і хочете відібрати її, то зверніться до суду.

В старостві справа на тім покінчилася. Дитину Кащакова взяла назад до себе. Камлаїха пішла до суду.

Чим ближче було до судового терміну, тим тим неспокійніший ставав Камлай. Потерпав, що справа виявиться. Загадав поступити до пароха і порадитися його, що робити. Пішов сюди, туди, щоби пристарати щось на кошти конференції з парохом. В сусіднім селі вкрав хлопського когута, в другім дві курки і всю ту добичу заніс на приходство. Парох був не в тімя битий. Вгадав, що коли Камлай прийшов розказати про причину процесу і радитися, що робити, то він тут мабуть сильно провинився. Парох загадав підійти його, і каже:

— Іване, Іване! Чого ти затаюєш це, що найважніше? Гадаєш, що я не знаю, як то було, і що ти зробив? Та я не буду тобі мстивий судія, бо Бог приказує мені покаяного грішника помилувати. Я поможу тобі, та лиш тоді, коли ти щиро висповідаєшся.

Камлай ґадав, що парох справді гадав, що парох вже знає його тайну, отже став розказувати:

— В місті є великий багач Карпо Момот. Він бездітний. Він і вона побачили мою наймолодшу дитину і спитали мене, чи я не відступив би їм. Мене не треба було дуже просити, бо у мене нужда. У мене моя дитина не мерзла би, не голодувала би і від свого прибраного батька дістала би маєток. Бо Момот сказав, що дитину заадоптує. Чи не добре булоби, отче парох, як би я мою дитину відступив?

— Як це для добра добра дитини, то не гріх, — відповів парох.

— Момот зажадав, щоб до двацяти і четвертого року дитина не сміє знати, хто її справжні батьки...

— І це не гріх, — сказав парох.

— За цю мовчанку Момот обіцяв дати мені двіста ґульденів. Про це, щоби моя жінка згодилася дати дитину, не могло бути й бесіди. Треба було викрасти. Я зробив так, що Момот мав нагоду дитину вкрасти. На мою біду моїй сусідці бузько приніс внучку.

— Відбери дитину від Момота, — сказав парох.

— Це легко сказати, та зробити годі. Момотова дитиною так втішилася, що зараз виїхала в далекі сторони до свояків. Виїхала, очевидно з дитиною. Зробила це на те, щоби там гадали, що дитина вродилася тут. Коли Момотова вернеться, то тут люди будуть гадати, що дитина вродилася там. Таким способом ніхто не буде дивуватися і не спитає, відки у Момотів взялася дитина.

Парох став бубнити пальцями по столі. Бубнив, бубнив і раптом питає:

— Чи у тебе справді така нужда?

— Як себе порівнаю з Момотом, то нужда.

— Твої діти ходять голодні, обідрані?

— Це, ні. Чейже жінка заробляє, корову маємо... І я дещо зароблю...

— Зароблю і пропю! — перебив парох. — Чи тих двіста ґульденів за дитину ти вже пропив?

— Ще ні. Закопав в городі, щоби жінка не знайшла.

— Я зроблю так, що жінка дістане дитину і утихомириться. Та це буде коштувати тебе сто ґульденів.

— Яку дитину?

Кащакова віддасть їй.

— Не віддасть!

— Я це беру на себе. Іди до хати і зараз принеси мені сто ґульденів. Гони!

Парох випхав Камлая за двері. Коли Камлай відійшов, парох сів у глибокім фотелі і став обмірковувати, як це зробити,

— У Забари велика нужда. Восьмеро голодних дітей справило Забару на злодійські стежки. То тепер перший злодій на цілу околицю. Поминувши те, що злодійство, погане ремесло, воно йому не багато приносить. Діти примирають з голоду і також виховуються на злодіїв. Тому чотири тижні, прийшла на світ девята дитина. Можна би спасти її від голодової смерти... як би... гм... купив її і передав Камлаям. У Камлаїв біда, та не така нужда!... І скінчився би спір між сусідками...

Не минула година, як прийшов Камлай і приніс сто ґульденів.

— Роби так, щоби Кащакова могла вам підкинути вкрадену дитину, — сказав парох і відпустив Камлая.

Парох зараз пішов до Кащакової. До здивованої таким неожиданим гостем, промовив:

— Не багато буду балакати, бо й часу маю небагато. Знаю, який маєте клопіт з ди-

(Докінчення на стороні 3-тій)

НА РІЖНІ ТЕМИ

ПОВАЖНІ КНИЖКИ

Американськи Союз для Освіти Дозрілих взявся за спеціяльне видання: збільшити читання поважних книжок.

Не досить, що для цеї справи повстала спеціяльна організація. Вона дістала ще фінансову допомогу від Карнеґійської фундації та певні кошти від відомої спілки накладців, Мекмилен Ко.

Такими силами може щось зробитися. На всякий випадок більше, ніж зроблять люди, що вічно інших накликають книжки писати, а самі ніколи книжки не читають.

НІЧОГО ЦІКАВОГО?

Питаюся оноді одного нашого грамотного громадянина, чому він книжок не читає.

„Нема що читати. Нічого цікавого!"

Це мені пригадало одну пригоду француського короля Людвика Шіснацятого. Одного дня він записав у своїм щоденнику: „Нудний день. Був на полюванні. Дві серни. Зрештою нічого важного."

Для короля полювання не було нічим новим, бо він кожного дня їздив на полювання. І кожного дня бив серни. І новиною було хіба те, що вбив лише дві серни. Та чи справді поза цим не було нічого нового?

Того самого дня, коли король замітив такі події в своїм записнику, юрба виголоднілих парижан напала на тюрму Бастилю, добула її, вирізала залогу й відсвяткувала свою перемогу горівкою й революційними промовами.

Як король довідався про подію, він спитався: „А що на це поліція?" Йому відповіли: „Поліція займеться цим рано". Отже король позіхнув і пішов спати. Видно, не було нічого важного. Та коли король пробудився, на світі вже настав новий день: день французької революції. Наслідком її король утратив престол, свободу й голову.

БУВАЄ ЩЕ ГІРШЕ

Подає літературний критик „Ню Йорк Таймсу" огляд нової книжки Дейвида Лота про Вудрова Вилсона і в ній, звичайно, розговорився про верзайський договір.

Каже при тому цей критик, що в світлі нинішних подій треба дивитися на верзайський договір іншими очима, як ми на нього дивилися пару літ тому.

Ось подивіться, каже він, на цей „новий порядок", що його підготовляє Гітлер для Европи: чи не кращий верзайський „лад"?

Можливо, що й кращий. Не буду сперечатися бо, звісно, не то красне, що красне, а то, що подобається. Однаsuccessfully, як цей новий гітлерівський „лад" ще гірший від верзайського, то з чого виростає він, як не з верзайського мира?

НЕ ТРЕБА ЗЛОВЖИВАТИ

Казав мені один нечитаючий читач, що читання людину оглуплює.

Це мені пригадує на анекдоту, котру в одному ґазетярському клюбі оповідав англійський письменник Нормен Анджел:

Сперечався англійський дипльомат з француським. Француз доказував йому розумово правдивість своїх думок.

„Це льоґіка (наука думання)" — каже англієць, „а ми британці в це не віримо. Ми просто бредемо наперед бездумання".

„Хібаж ви думаєте", каже француз, „що британська глупота це божий дар?"

„Справді так", каже англієць, „але ми все вважаємо, щоб його не надуживати".

ПРОТОКОЛ

з нарад головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу, які відбулися в днях 10-го й 11-го березня 1941 року в головній канцелярії У. Н. Союзу під ч. 81-83 Ґренд Стріт, Джерзі Сіті, Н. Дж.

У нарадах взяли участь: головний предсідник М. Мурашко, заступник головного предсідника Ґ. Ґерман, заступниця головного предсідника Марія Малевич, головний рекордовий секретар Д. Галичин і головний фінансовий секретар-касієр Р. Слободян.

Справи, які полагоджено в тих двох днях були такі:

1) Виготовлення програми XX. звичайної конвенції У. Н. Союзу, що відбудеться в Гарісбурґу, Па., починаючи від 12-го травня 1941 року.

2) Провірення і одобрення повновластей делеґатів і їх заступників на XX. конвенцію У. Н. Союзу.

3) Іменування чотирох делеґатів до комісії статутової, а пятьох до комісії провірочної.

4) Обговорення деяких параграфів статуту У. Н. Союзу, що згідно з вимогами асекураційних властей треба буде змінити на наступній конвенції.

5) Підготовка матеріялів для нових дитячих грамот Молодечого Департаменту, які то грамоти будуть предложені конвенції для вирішення.

6) Купно бондів. Закуплено Shell Union Oil 2¾% бонди за $48,750.

7) Продаж бондів. Продано Union Pacific 3½% за $41,680, за які заплачено $40,912.50; Jersey Central Power & Light 3½% за $52,662.50, які були куплені за $51,250; Southern California Gas 3¼% за $30,508, які були куплені за $30,015; Cleveland Electric Illum. Co. 3% за $26,862.50, які були куплені за $26,375; Indianapolis Power & Light 3¼% за $42,480, які були куплені за $41,800.

Програма конвенції, спис одобрених делеґатів і їх заступників, імена делеґатів іменованих до статутової і провірочної комісії, будуть проголошені у відповідному часі в органі У. Н. Союзу „Свобода".

Д. Галичин,
гол. рек. секретар.

Конвенційні Проекти

[1]

Братство св. Володимира, відділ 130 У. Н. Союзу в Ню Йорку, на своїх звичайних місячних зборах, дня 8. лютня 1941 року, ухвалило такий конвенційний проект:

1. Від 19-ої до 20-ої конвенції праця екзекутивного комітету і загальний організаційний зріст були вдоволяючі.

2. Ухвала з 19. конвенції, щоб відділити „Свободу" від У. Н. Союзу, що й зроблено, не принесла користи, а принесла непотрібні фінансові видатки.

3. Змінити § 67.. так, щоб ті члени, що вже є обезпечені в У. Н. Союзі, а хочуть обезпечити себе ще на вищу суму могли це зробити. Бо трапляється нераз таке, що член є здоровий і хоче взяти додаткове обезпечення, а не може, бо статут постановляє, що в данім віці можна мати обезпечення тільки на певно означену суму.

4. Додати до § 17. таке: Провірочна комісія повинна провірювати на конвенції кожного дня всіх делеґатів. Неприявним не виплачувати дієти за той день, в якім їх нема.

5. Виборча комісія повинна складатися з таких делеґатів, що можуть скоро і виразно рахувати голоси з бальотів. Вона повинна мати право уневажнити не лиш ті бальоти, на яких написано більше число кандидатів на уряд, як означено статутом, але також і ті бальоти, на яких написано менше, як подано на бальоті.

6. На радних У. Н. Союзу треба вибирати молодих енерґійних людей, щоб вони могли мати змогу запізнатися з діяльністю У. Н. Союзу.

7. Члени У. Н. Союзу, щоб платили нижчі відсотки від позичок.

8. Завести курс при У. Н. Союзі для молодих українських організаторів та повести широку аґітацію за приєднуванням молодих членів.

9. По 20. конвенції новообраний уряд У. Н. Союзу повинен, в порозумінні з урядами інших організацій, подбати, щоб їхня преса подавала, час від часу, основні пояснення відносно старого і нового календаря та календарної зміни.

Павло Стахів, предсідник;
Михайло Коваль, секр. і дел.;
Микола Підгайний, касієр;
Дмитро Шагай, контр. і дел.

ПОСЯННЯ

Про церковні, шкільні, культурно - освітні, господарські й загально організаційні справи на Холмщині пишеться багато, але про Посяння дуже мало. Має Холмщина й Підляшшя свойого Владику Іларіона, має Лемківщина рідного пастиря в особі Ген. Вікарія о. Ол. Малиновського, а не має свого єпископа, Кир Григорія Лакоту, і Посяння. Княжий город Ярослав не менше нам рідний і дорогий, як княжий Сянок чи королівський Холм. До війни справа Посяння трактована в нас трохи по мачушиному, мовляв, — ми, аби по Сян, а що на захід від Сяну, — це для нас так, як би пропаще, тому шкада трудів... Тимчасом у час визвольних змагань 1918 р. майже всі українські села Перемишчини на лівобічному Надсянні, в перших днях листопада, без ніякої спонуки, самочинно перебрали в свої руки громадські уряди, поліційні станиці, пошти та створили в себе озброєну українську міліцію, що повнила службу ще й після упадку Перемишля. Щож говорить історія (наша і польська) про ці землі? Історія стверджує недвозначно, що сяновий кут, що його творить Динів-Перемишль-Лежайськ, — це українська прадідня княжа Перемиська Земля; що так, як Холм укріплений королем Данилом, так місто Ярослав (давно зв. Ярославль) збудований великим київським князем Ярославом Мудрим; що нинішній спольщений Переворськ — це наш княжий „Переверськ", а „Ржешуф" цеж наш давній Ряшів, західня твердиня української Галицької Держави. Навіть після упадку княжої держави нинішня ярославська округа належала до т. зв. руського воєвідства, та ще й пізніше, вже за недавньої б. Польщі, завсіди входила у склад т. зв. південно-східніх воєвідств, як західня частина Львівського воєвідства. Розмежування поміж львівським і краківським воєвідствами майже покривалося з нашими західними границями з часів української княжої велико-держави, що йшла ген поза Ряшів та Коросно (поміж ріками Вислоком та Вислокою). Шкода, що не маємо окремої праці на ту тему, головно з історичним насвітленням, і статтей про життя посянців та замішанців. Тепер робиться ще в тому напрямі, щоб не залишитися позаду Сянока чи Холма й надробити все занедбане. Почали повставати кооперативи, читальні, курені молоді, дитячі садки й т. п. Українські школярі, мимо обох полів і старі вчаться рідної мови, історії, влаштовують часто імпрези, пописи й районові здвиги.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

В ту пятницю говоритиме проф. Менінг про І. Франка в Колюмбії.

Чергова лекція з серії докладів на українські теми, що їх влаштовує Департамент Східньо - Европейських Мов на Колюмбійськім університеті разом з У. Н. Союзом, повинна викликати особливе зацікавлення, бо викладатиме проф. Кларенс Менінг, діючий виконний урядник цього Департаменту, що говоритиме про Івана Франка, другого великого генія України. Вступ на виклад вільний для кожного. Виклад відбудеться в Скермергорн Гол, кімната: 305. Початок: година 8 вечером. Доїзд: Експресовий собвей Семої евені (242 Кортленд) до 116 вулиці; а звідтам на схід до Амстердам евені, а потім на ліво, де між 116 і118 вулицями є вхід до Скермергорн Гол.

НАД КОЛИСКОЮ

Люлі, синку! Сонце скрилось,
Потонуло в темний бір:
Темно небо заясніло,
Запінилось морем зір.
Спи, дитинко! люлі, люлі.

Люлі, синку! Най овіє
Над тобою легіт мрій;
Усміхнися, наче сонце —
Ясна зоре, раю мій!
Спи, дитинко! люлі, люлі.

Спи, пахуча, яра квітко!
Дише легіт, дощ кропить;
Набирайся росту, сили —
Бо пізніше так жарить...
Спи, дитенко! люлі, люлі...

Петро Карманський.

ЧИЯ ДИТИНА?

(Докінчення зі сторони 2-гої)

тиною вашої доньки і з Камлаїхою, котрій пропала дитина.

— Поліція лишила дитину в моїх руках, — відповіла Кащакова. — Гадаю, що суд скаже таксамо.

— Це ще вилами на воді писане. Хібаж не знаєте, що суд відобрав хату від Кузича, хоч вона довго була в його посіданню?

— Дитину возьмуть хіба по моїм трупі!

— Щоби через дитину не впали трупи, щоби взагалі не було колотнечі, я прийшов спитати вас: Як би вам хто відступив свою дитину, підкинули би ви її Камлаям, будьтоби покаявшися, віддаєте їм їх вкрадену?

— Та як? Та нащо?

— Вона гадала би, що дістала назад свою дитину і відчепилась би від вас.

— Я пристраю. Не виключене, що то буде дитина Камлаїхи.

Кащакова троха подумала і врадувана каже:

— Коли так, то нащо підкидати? Я пішла би до неї з дитиною і сказала би, що віддаю її.

— Так було би ще ліпше, — сказав священик. — То між нами згода?

— Згода! Щоби не виявилося, як то ми зробили, дитину Юльки вишлемо на село. Її самій вже не буде соромно вийти на вулицю.

Парох пішов до Забари.

Всі були щасливі. Забара щасливий був, що бодай одна його дитина не буде примирати з голоду. Кащакова була щаслива, бо вже не потерпала, що може втратити внучку. Камлаїха була щаслива, бо гадала, що дістала назад свою дитину. Камлай був щасливий, бо не виявилося, що він за гроші поміг викрасти дитину, ще й свою власну.

Не так, щоби аж щасливий, та всетаки вдоволений був отець парох, бо Забара за свою дитину взяв лише 50 ґульденів.

(Кінець).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ДО ПИТАННЯ МОЛОДІ.

Редакційна стаття в 60-тім числі „Свободи" з 17. березня ц. р. дуже добра, дуже розумна, тільки, на мою думку, поміщена може на 20 літ за скоро. Все, всюди, в бесідах, в часописах, ми чуємо клич: Молодь, молодь, молодь! Вперед пускати її, до проводу. Нехай перебирають провід в організаціях, ще доки ми живемо! Але коли трапиться, що якась молода сила, навіть з вищою освітою, покаже своє обличчя до народньої роботи, то замісць дістати від цеї організації моральну піддержку, заохоту і відвагу до праці, дістає від старших заздрісних громадян такого поличника, що не скоро відважиться показати свого носа.

Є у нас в Бостоні, а також по інших місцевостях, ріжні українські установи, а також є підростаюча, з вищим образуванням молодь. Та коли та молодь хоче щось путнього зробити, внести щось свіжого до організації, старші не дозволяють ні на одну йоту відступити від батьківських переконань.

На превеликий жаль молодь ріжнить релігія, соціялізм та Союзи. Коли до того додати впертість деяких одиниць, можна зрозуміти, чому молодь не горнеться до українських організацій так, як ми собі цього бажаємо.

Молодь звикла, щоб кожного суджено і оцінювано по його здібностях, і кожному поручувано таку роботу, яку він може найкраще виконати. Всякі кумівства не повинні тут мати місця. Проте трапляється, що вибирають до ріжних завдань, як ось на конвенцію У. Н. Союзу не таких людей, що найкраще до того надаються, тільки таких, що колись „наварили на пікнік багато голубців і пирогів". Такого, на мою думку не повинно бути.

Ілія Чопик,
Матапан, Масс.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. Ч., Матапан, Масс. — Першу частину допису містимо, бо вона правильна. Цілого допису, враз з подробицями і назвищами, не можемо поміщати, бо це засаднича справа, а Ви її засадничо не розвязуєте. Правдою є, що на конвенцію повинні їхати лиш найздібніші і найбільш заслужені члени відділу. Але з другого боку також правдою є, що ті люди, які „варили голубці і пироги" не мусять зараз бути невідповідні, як делеґати. Можна варити голубці і пироги, проте визнаватись в союзових справах на стільки, щоб бути добрим делеґатом і принести хосен для організації. А Ви уживаєте цього як одинокий арґумент проти тих людей, які на Вашу думку, не повинні бути делеґатами.

МОМЦІЛО НІНЦІЧ, югославянський міністер заграничних справ, котрому німецький уряд предложив домагання приєднати пакт приступлення до держав оси, підписаний принцом Павлом.

МАДЯРЩИНА ЖДЕ НА РОЗГРОМ ЮГОСЛАВІЇ

БУДАПЕШТ. — В Мадярщині того переконання, що прийде до війни Німеччини з Югославією, та що Мадярщина, як віріа союзниця Гітлера, дістане назад ті землі, які втратила по першій світовій війні, а які досталися під Югославію. Мадярська столиця завалена утікачами з Югославії.

КАРА ЗА РИДЗА-СМІҐЛОГО

БУКАРЕНІТ. — Румунський офіцир, що помагав ґен. Ридзови - Сміґлому втекти з тюрми, зістав засуджений на 5 літ тюрми.

ЯК ВІЙНА ДОВКОЛА НИХ. — Ці англійські діти в Манчестері вживають всячину, щоби на вулиці, для забави. Останній хлопчина направо має праву ногу в ґіпсі.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ТОНТОН, ПАСС.

Примір до наслідування.

Дня 1. березня 1941. громадяни Оліярі справляли весілля своїй дочці Вікторії, яка вийшла заміж за Михайла Поповича. Весільних гостей було поверх дві сотки. Молода, хотяй хована в Америці і не знала горя наших поневолених в ріднім краю, проте відчувала любов до свойого українського народу і ніколи не жалувала жертви на народні цілі. Вона є членкця і 7-літня секретарка 40-го відділу ОДВУ.

Михайло Попович, бувший секретар 27-го відділу ОДВУ в Бостоні є активним членом і прибіцює на дальше працювати для добра нашого українського народу. Обоє молоді є щирими українцями.

При тій забаві п. Т. Стойка сказав кілька теплих слів і попросив присутних зложити жертви на наших нещасних інтернованих збігців в Швайцарії і гості зложили свої жертви.

Обоє молоді зложили від себе $15; по $2: К. Оліяр і пані Оліяр; по $1: М. Чагарин і пані Чагарин, П. Гук, Т. Стойка, С. Шура, М. Витязь, С. Сорочка, М. Шаран; по 75 ц.: М. Хоптовий; по 50 ц.: пані Витязь, В. Прохніцький, М. Сосо; по 40 ц.: М. Семеґен; по 25 ц.: пані Кітик, М. Сорочинський, М. Задорожний, М. Фурманкевич, М. Грабан, А. Кебал; дрібними 20 ц.

Всім жертводавцям щира подяка.

Гість.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ЩО ТАКЕ ЖУРНАЛІСТ?

Особи, що пишуть для часописів та журналів статті, розвідки, новинки, критику, тощо, називаються загально журналістами. Раз лондонський журнал „Нешон енд Атінеюм" подав був ось такий опис доброго журналіста: „Добрим журналістом може бути той, хто може з матеріялу, якого досить на параграф, написати й велику статтю, але, коли може, то вистерігається такого надужиття, — хто багато знає, але держиться в рамцям свого знання, — хто має силу пристрастно висловити свої погляди, але висловлюється умірковано, — і хто бажає одобрення від читачів, але волів би викликати в них обурення, ніж байдужність".

Та, мабуть, лорд Нортклиф ще ясніше означив доброго журналіста, колй сказав, що журналіст так повинен писати, як би висилав телеграму з далекої закутини світа. Значить: журналіст повинен бути добрим стрільцем словами. Кожним словом повинен поцілити читача.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Квартальні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 241., відбудуться в неділю, 6. квітня, точно в 1. годині пополудні у церковній великій галі на Герес Ев. Обовязком всіх членів прийти на збори, бо будуть важні справи до полагодження. — Й. Галонцка, сек.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. ім. М. Драгоманова. від. 181., відбудуться в суботу, 5. квітня, в годині 5. пополудні, в У. Н. Домі, на Комилай Гил. Обовязком всіх членів прийти на означений час. — Ю. Ясінчук, предс.; П. Тищак, кас.; П. Черкас, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64., відбудуться в суботу, 5. квітня, в годині 7. вечір, на St. Boniface Hall, 435 Main St., Paterson, N. J. Просимо всіх членів на збори. — Василь Матічук, предс.; Сергій Винярський, кас.; Іван Бурнас, секр.

ҐЕН. СІКОРСКІ В КАНАДІ

ЛОНДОН. — З Гелифекс (Канада) доносять, що прибув з Лондону до Канади ґен. Володислав Сікорскі, премієр польського уряду на вигнанню. З Канади вибереться на відвідини до Злучених Держав.

БЕНЕША БРАТ ПЕРЕДВИДЖУЄ СВОБОДУ ДЛЯ ЧЕХІВ

У Монтреалі промовляв 17. березня б. сенатор Вотя Бенеш, брат б. президента Чехословаччини, а тепер голови закордонного чехословацького уряду в Лондоні, Едварда Бенеша. У своїм докладі Вотя Бенеш заявив, що його батьківщина, що тепер „є вязничним табором 10,000,000 невинного населення", стане знова вільним і буде оставати в приятельських взаєминах з шляхотним канадійським краєм, що є сторожем свободи і демократії".

„Я вірю", говорив В. Бенеш, „що малі краї середущої Европи будуть також вільні. Ми носимося з гадкою федерації демократичних республик середущої Европи, а до цеї будучини є одна тільки забезпечена дорога через чехословацьку-польську приязнь як вихідну точку до нового стану річей".

Риби не сплять. Вони лиш відпочивають, позістаючи нерухомі в тихих водах.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

ЧЕСТЕР, ПА. — Квартальний мітинг Тов. Запорозька Січ, від. 388, відбудуться 6. квітня в годині 2. пополудні. Взиваємо прийдіть усі й приведіть своїх знайомих, аби були разом з нами на мітінгах, а ми будемо мати пару важних справ до полагодження, а то справа проєктів на конвенцію і чи будемо брати пікчер до Ювилейної Книжки, і ще пару інших справ. — За уряд: Петро Пазук, предс.; Іван Михальцевич, кас.; Йосиф Бриґілевич, секр.

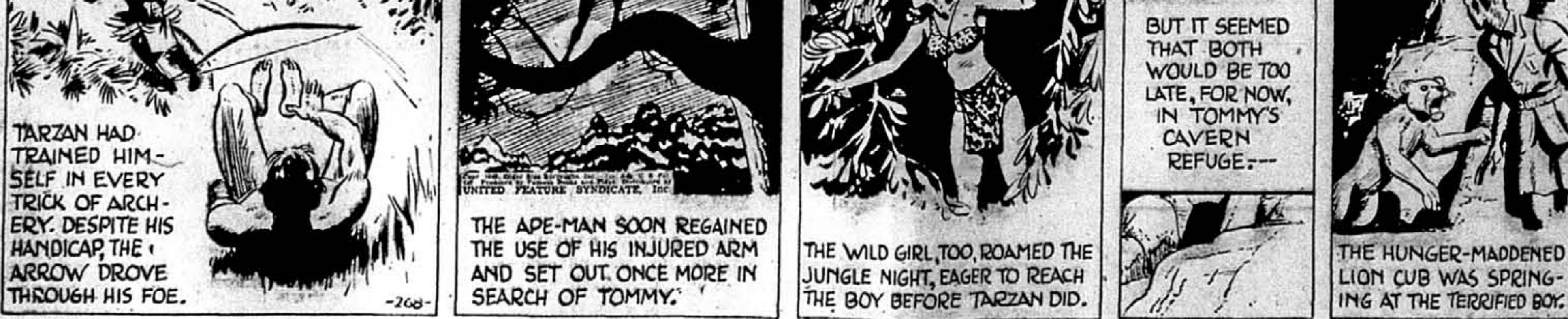

БІДА В ГОЛЯНДІЇ. — Д-р Пітер де Бруйн приїхав недавно до Америки, щоб стати професором шікаґовського університету. Він походить з голяндського міста Лейдену. Він оповідав, що голяндці не люблять німецької окупації та саботажують на ріжні способи німецьку війну.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Тарзан, ч. 268. За пізно.

Тарзан був вишколений в кожній штучці, звязаній зо стрілянням з лука. Не зважаючи на перешкоди його стріла дістала противника.

По якімсь часі Тарзан відзискав владу в своїй зраненій руці. Випробувавши її він рушив далі в дорогу шукати за Томом.

Дика дівчина також бушувала по нетрах, в надії знайти хлопця ще перед тим, ніж знайде його Тарзан.

Та здавалось, що обоє вони запізняться, бо отсе два розюшені молоді льви збирались кинутись на хлопця і його роздерти.